

Valtiovarainministeriö
Asianro VM/1479/03.01.00/2019

Lausunto

1 (4)

11.10.2019

Lausuntopyyntöne 19.9.2019

**Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta
VM130:00/2019**

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lla ei ole hallituksen esitysluonnoksen tämän hetkiseen sisältöön lausuttavaa. Haluamme kuitenkin tuoda esiin arvonlisäverotuksen puolella olevan epäkohdan. Tämä olisi näkemyksemme mukaan mahdollista ottaa huomioon helposti nyt, kun oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettu laki on auki.

Tulkinnallisten tilanteiden korjaaminen jälkikäteen ja veronkorotus

Tilanne ennen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia

Ennen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lain voimaantuloa arvonlisäverovelvollisilla elinkeinonharjoittajilla oli mahdollisuus hakea niin sanottua tilikausipalautusta. Tilikausipalautushakemus tehtiin tilanteessa, jossa verovelvollinen halusi jälkikäteisesti saattaa jo päättyneen tilikauden osalta asian Verohallinnon kannottoa varten. Tilikausipalautushakemuksia käytettiin aidosti tulkinnallisten tilanteiden selvittämiseksi, kun verovelvollinen oli mielestään maksanut liikaa myynnin arvonlisäveroa tai jättänyt tekemättä sille kuuluvan arvonlisäverovähennyksen. Yhtiöllä saattoi olla samanaikaisesti meneillään ennakkoratkaisuprosessi asian ratkaisemiseksi tulevaa varten ja tilikausipalautushakemukset vanhojen tilikausien osalta. Tilikausipalautushakemusten tekeminen yhtäaikaisesti ennakkoratkaisuhakemuksen kanssa oli välttämätöntä vanhempien vuosien määräaikojen vanhentumisen estämiseksi.

Tilikausipalautushakemus saatettiin tehdä esimerkiksi tilanteessa, jossa korkein hallinto-oikeus oli ratkaissut vastaavan asian toiselle verovelvolliselle julkaistulla ratkaisullaan. Julkaistun ratkaisun jälkeen jopa kymmenet verovelvolliset samalla toimialalla saattoivat hakea takautuvia oikaisujaan vastaavista tilanteista käyttäen tilikausipalautushakemusta.

Aiemmassa tilikausipalautushakemusmenettelyssä – avoimesti toimimalla – tulkinnallinen takautuva asia pystyttiin suoraan saamaan Verohallinnossa asiantuntevaan käsittelyyn ja pystyttiin välttämään myös päällekkäisiä prosesseja. Jos Verohallinto

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

11.10.2019

antoi asiassa verovelvollisen kannalta positiivisen ratkaisun, Verohallinto palautti verovelvolliselle sen liikaa maksaman myynnin arvonlisäveron tai liian pienenä aiemmin tekemän ostovähennyksen. Jos Verohallinto oli verovelvollisen kanssa eri mieltä, Verohallinto teki asiassa valituskelpoisen päätöksen eikä arvonlisäveroa palautettu verovelvolliselle. Verovelvolliselle ei myöskään määrätty asiassa veronkorotuksia tai muita sanktioita. Verovelvollinen saattoi valittaa asiasta suoraan saamallaan valituskelpoisella päätöksellä.

Hallituksen esitys 29/2016 vp

Hallituksen esityksessä 29/2016 vp on todettu aiemmasta tilanteesta seuraavasti: ”Arvonlisäverotuksessa tilikauden jälkeen tehtävät palautushakemukset tutkitaan Verohallinnossa tapauskohtaisesti virkailijatyönä. Palautushakemusten käsittely on siten hallinnollisesti raskas menettely ja poikkeaa kausiveroilmoituksella ilmoitetun korjauksen käsittelystä. Palautushakemuksia on myös käytetty tarkoituksensa vastaisesti Verohallinnon kannanoton saamiseksi verotuskysymykseen. Oikea menettely Verohallinnon kannan saamiseksi on ennakkoratkaisun hakeminen tai kirjallisen ohjauksen pyytäminen.”

On huomattava, että hallituksen esityksessä 29/2016 vp mainittu kirjallinen ohjaus ei tosiasiallisesti ole verovelvollisen omien oikeuksien turvaamisen kannalta mahdollinen ratkaisu. Kirjallinen ohjaus ei ole valituskelpoinen päätös. Näin ollen kirjallisen ohjauksen pyytäminen ei katkaise vanhenemisaikaa. Verovelvollinen ei pysty myöskään valittamaan tilanteessa, jossa se ei ole samaa mieltä Verohallinnon kanssa. Ennakkoratkaisua taas nimensä mukaan käytetään ennen kaikkea tulevien aikojen osalta nousevien kysymysten ratkaisemiseen. Ennakkoratkaisu ei myöskään itsessään katkaise vanhenemisaikaa eli ratkaise vanhenevien vuosien ongelmaa.

Kun OVML:n myötä tilikausipalautushakemuksesta luovuttiin, verovelvollisia neuvottiin vastaavissa tilanteissa tekemään uusi ALV-ilmoitus. Hallituksen esityksessä 29/2016 vp asiasta on todettu seuraavasti: ”Hallinnollisen yksinkertaisuuden vuoksi uudessa korjausmenettelyssä luovuttaisiin myös tilikauden jälkeen tehtävästä arvonlisäveron palautushakemuksesta. Koska palautushakemuksista ehdotetaan luovuttavaksi, verovelvollisen olisi valvonnallisista syistä oikaisuilmoituksen yhteydessä ilmoitettava korjaamisen peruste. Menettely olisi määrämuotoinen ja yksinkertainen.”

Käytännössä siis OVML:n myötä erillistä tilikausipalautushakemusta ei enää ole. Verovelvolliset tekevät mahdolliset muutokset aiempien tilikausien verotukseen tekemällä uudet, korjaavat ALV-ilmoitukset kyseiselle tilikaudelle.

Yhteenveto muutoksesta

Tilikausipalautushakemuksista luopuminen on ollut verovelvollisten näkökulmasta heikennys aiempaan tilaan. Kun verovelvollinen pyrkii arvonlisäveron oikaisuajan puitteissa hakemaan takautuvasti palautuksia aiheetta suorittamistaan veroista tai vähentämättä jääneistä veroista, nykyinen menettelytapa, jossa aidosti

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

11.10.2019

tulkinnallisissa ja aineellisesti monimutkaisissa asioissa takautuvat korjaukset voidaan tehdä vain korjaavilla ALV-ilmoituksilla, ei ole käytännössä kovinkaan toimiva.

Verovelvollisten näkökulmasta muutoksen keskiössä on ollut Verohallinnon prosessit ja niiden tehokkuus, ei niinkään verovelvollisten oikeusturvan varmistaminen.

Verotuskäytännössä on myös määrätty verovelvollisille 10 %:n automaattinen veronkorotus tilanteissa, joissa Verohallinto ei ole hyväksynyt verovelvollisen tekemään takautuvaa ALV-ilmoitusta. Verohallinnon kanssa käytyjen keskustelujen perusteella kyse ei ole järjestelmävirheestä, vaan heidän näkemyksensä mukaan veronkorotus on OVML:n mukaan selvä. Verohallinnolta saadun vastauksen mukaan ”Mikäli valvonnassa havaitaan, että vanhojen tilikausipalautushakemusten kaltaiset korjaukset ovat aiheettomia, on veroilmoitus annettu virheellisenä. Tämän vuoksi Verohallinto määrää verovelvollisen vahingoksi määrättävälle verolle veronkorotuksen (OVML 37 § 1 momentti 1 kohta). Veronkorotuksen taso taas määräytyy hyvin kaavamaisin perustein. Perustasoksi OVML:ssa on määritetty 10 prosentin veronkorotus, eikä siitä poiketa ilman perusteltua syytä.”

OVML:n siirtymisen yksi tavoitteita oli veronkorotusten kohtuullistaminen. Arvonlisäverotuksen ja erityisesti vanhoille tilikausille tehtävien palautushakemusten osalta veronkorotuksia ei aiemmin ollut, mutta OVML:n myötä 10 % veronkorotuksesta on tullut selviö. Tämä on selkeä veronkorotusten kiristäminen eikä nähdäksemme ole ollut lainsäätäjän tarkoituksena.

Ehdotuksemme

1. Palautetaan tilikausipalautushakemus mahdollisuudeksi saattaa tulkinnallinen asia Verohallinnon tietoon

Näkemyksemme mukaan verovelvollisten oikeusturvan kannalta olisi tärkeää tuoda tilikausipalautushakemus takaisin. Tämä olisi myös linjassa Verohallinnon avoimen kommunikoinnin strategian kanssa ja kannustaisi verovelvollisia tuomaan esille aidosti tulkinnalliset tilanteet noudattaen ajallisen kohdistamisen säännöksiä.

Ajallisen kohdistamisen säännöksiä perusteella verovelvollisen on saatettava asia Verohallinnon ratkaistavaksi päättyneelle tilikaudelle. Jos epäselvissä tilanteissa tai erimielisyystilanteissa verovelvollista jo lähtökohtaisesti sanktioidaan omien oikeuksiensa puolustamisesta, tämä on jo omiaan ohjaamaan verovelvollisten käyttäytymistä väärään suuntaan. Sanktion mahdollisuus kasvattaa todennäköisyyttä, että useammat verovelvolliset päätyisivät ajallisen kohdistamisen säännöistä piittaamatta sisällyttämään vähennykset tai myynnin verojen korjaukset kuluvalle tilikaudelle.

Käsityksemme mukaan myös Konserniverokeskuksen arvonlisäverotuksen asiantuntijajohdon mukaan tilikausipalautushakemukset olivat toimiva keino ratkaista suuryritysten tulkinnallisia ALV-kysymyksiä. Näin ollen tahtotila tilikausipalautushakemusten palauttamiseen on yhteinen sekä suuryritysten että Konserniverokeskuksen taholta.

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

11.10.2019

2. Poistetaan veronkorotus tulkinnallisten tilanteiden osalta

Näkemyksemme mukaan on täysin kohtuutonta, että Verohallinto määrää 10 %:n automaattisen veronkorotuksen aidosti tulkinnallisen tilanteen osalta. Ennen OVML:n voimaantuloa verovelvollisille ei määrätty veronkorotuksia tilanteissa, joissa Verohallinto hylkäsi verovelvollisen tekemän tilikausipalautushakemuksen. Näin ollen, automaattinen 10 %:n veronkorotus on kiristänyt verovelvollisille määrättyjä veronkorotuksia.

On hyvä huomioida, että Verohallinnon hylätessä aiemmin päättyneelle tilikaudelle tehdyn korjaavan ALV-ilmoituksen, verovelvollinen ei koskaan saa tai ole saanut näitä arvonlisäveroja itselleen. Tiedossamme on myös tilanteita, joissa Verohallinto on ensin palauttanut ALV:n ja tämän jälkeen lähettänyt perään kyselykirjeen ja päättänyt hylkäämään ALV-ilmoituksen. Tällaisessakin tilanteessa ALV:n määrä on palautettu Verohallinnolle päivien tai viikkojen sisällä palautuksen saamisesta. Tilanne on siis täysin erilainen kuin esimerkiksi tilanteessa, jossa Verohallinto verotarkastuksen perusteella päätyy maksuunpanemaan väärin vähennetyn ostojen arvonlisäveron tai liian pienenä maksetun myynnin arvonlisäveron.

Nyt käsiteltävänä olevassa jälkikäteisessä korjaustilanteessa arvonlisävero ei ole siten ollut verovelvollisen hallussa, vaan Verohallinnon hallussa. Automaattisesti määrättävä 10 %:n veronkorotus on verovelvollisille kohtuuton seuraamus omien oikeuksiansa selvittämisestä ja puolustamisesta.

Arvonlisäveron ei koskaan pitäisi olla yritysten kustannus, vaan yritykset toimivat veron kerääjinä. Tällainen veronkorotus on omiaan vääristämään järjestelmää. Ehdotamme, että OVML:a muutetaan vastaamaan ennen OVML:n voimaantuloa ollutta tilaa, jossa verovelvollinen pystyi hakemaan takaisin mielestään liikaa maksamansa arvonlisäveron tai vähentämään sille kuuluvan arvonlisäveron ilman riskiä merkittävästä sanktioinnista.

Ystävällisin terveisin,

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Talouspolitiikka

Penna Urrila
Johtaja